

С т а н о в и щ е

**от Доц. Галина Руменова Петрова, д.и.
Медицински университет – Варна, Факултет по фармация,
Катедра „Организация и икономика на фармацията“
бул. Цар Освободител, 84, Варна 9002,**

Относно: дисертационен труд на тема:

**“КОРПОРАТИВНА КУЛТУРА И СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ НА БИЗНЕСА В
ЛИВАНСКАТА ХРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ”**

на

Сами Джордж Ел Надаф,

**докторант към Катедра „Администрация, управление и политически науки”
при Факултет „Международна икономика и администрация“,
Варненски Свободен Университет „Черноризец Храбър“**

Съгласно Заповед № 404/29.06.2022 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ и съгласно решение на Научното жури съм определена да представя становище относно дисертационния труд на Сами Джордж Ел Надаф на тема: “Корпоративна култура и социална отговорност на бизнеса в ливанската хранителна индустрия” за присъждане на научна и образователна степен “доктор” по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

I. Обща характеристика на труда

Дисертационният труд на Сами Джордж Ел Надаф е в общ обем от 226 стандартни страници, структурирана е в три глави, и списък на научните публикации във връзка с настоящия дисертационен труд.

Теоретичният фундамент на дисертацията се състои от общо 499 цитирани източника на латиница, които отговарят на тематичното изследователско поле и които докторанта е използвал добросъвестно. Основната част от литературата са издания от последните 5-10 г., което подsigурява актуалността на научните мнения цитирани в дисертацията.

В текста на дисертацията са представени 16 фигури и 4 таблици, всички с посочен използван национален и международен източник. От тях, изцяло авторски продукт са тези, които обобщават резултатите от статистическата обработка на първичните данни от пилотно проучване, полуструктурирано интервю и задълбочено интервю, проведени от докторанта.

Темата на разработката е **дисертабилна** и нейната **актуалност** се основава на необходимостта от извеждане на радикални насоки за подобряване на корпоративната социална отговорност в Ливан и представяне на концептуална рамка, изясняваща конкретно движещите сили за изпълнението на етичните практики в Ливанската верига за доставка на храни. Хранителните проблеми и неетичните практики, които съществуват в ливанското общество, обуславят важността да се изследват основните фактори, които водят до по-добри резултати и практики за хранителната индустрия.

Разработката на Сами Джордж Ел Надаф съчетава емпиричните и научните доказателства за специфичната роля на културата и доверието в прилагането на етичните практики във веригата за доставка на храни. Сами Джордж Ел Надаф представя в работата си проверена информация за състоянието на социалната отговорност на ливанския бизнес и ролята на корпоративната култура и доверие за преодоляване на неетичните практики, както и възможностите за подобряване на етиката в отношенията купувачи-доставчици чрез идентифициране на критичните двигатели на етичните практики в управлението на веригата за доставки в страни като Ливан.

Изследователската теза е основана на разбирането, че най-важните фактори, влияещи във веригата на доставки са културата и доверието. Възможностите за решаване на проблема с неетичните практики се основават на обстоятелствата, че мениджърите трябва да:

- анализират рисковете, включвайки междинното ръководство на компанията при прилагането им;
- използват най-новото оборудване за подобряване на етичните практики в хранителната индустрия;
- наблюдават различни фактори в организациите, като характеристиките на наетите служители, акцентирайки повече върху посрещане на клиентските изисквания за обслужване;
- овластяват служителите си свободно да вземат решения, за да удовлетворят клиентите;

- поставят фокус повече върху прилагането и създаването на ценности, които трябва да бъдат внушени в служителите с достойнство и насърчаване на култура на взаимно уважение чрез примера, даден от техните ръководители, чрез обучение и чрез периодични напомняния;
- събират информация от потребителите (чрез използване на маркетингови проучвания за много видове информация), особено преди въвеждането на продукти на пазара;
- обръщат голямо внимание на доверието, което помага за изграждането на силни отношения между купувачи и доставчици;
- включват етиката в техните договори за продажба, при което магазините трябва да спазват етичните стандарти.

Дисертационният труд е разработен в съответствие с поставените цел, научно-изследователски задачи, обект и предмет на изследване. За по-голяма конкретност и значимост на изследванията са дефинирани допустими ограничения, свързани с обхватът на изследванията и анализите. В дисертационният труд са използвани няколко научни метода – анализ и синтез, исторически метод, систематичен подход, качествени методи - интервю. Наред с това са използвани и математико-статистически методи и графоаналитични методи.

Съдържанието на дисертационният труд напълно отговаря на неговата тема. Поставените цел и научно-изследователски задачи са изцяло постигнати. Представеният дисертационен труд е разработен логично и последователно. Авторът показва много добро владение на терминологията по разглежданата проблематика. Използвал е богат инструментариум от методи за проучване и анализ и значителна база от данни. Обемът на дисертационния труд е оптимален от гледна точка на цялостност и завършеност на изследването, и от гледна точка на изискванията за придобиване на ОНС Доктор.

II. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на тема “Корпоративна култура и социална отговорност на бизнеса в ливанската хранителна индустрия” е с ясно изразени научни приноси. Приемам формулираните от автора приноси с теоретико – методологически и приложен характер, а именно:

1) Това изследване допринася за запълване на теоретичната празнина, свързана с ролята на доверието и корпоративната култура, които влияят на прилагането на етичните практики в ливанския хранителен сектор.

- 2) Предложена е концептуална рамка за подобряване на етичните практики в ливанската хранителна индустрия, базирана на авторски подход чрез идентифициране на девет критични двигатели, влияещи върху изпълнението и приложението на етичните ценности в управлението на ливанската верига за доставки.
- 3) Въз основа на собствено емпирично проучване, включващо качествено изследване посредством интервюта с ливански мениджъри, изправени пред предизвикателства с етичното поведение, свързано с хранителни скандали, е идентифициран и предложен методологически принос.
- 4) Структуриран е концептуален модел, описващ модерациите между деветте движещи сили по отношение на ролята на доверието и културата.
- 5) Степента на практическа приложимост и осъществимост на предложената методология и концептуален модел бяха тествани в четирите ливански хранителни компании.
- 6) Аргументирана е възможността за адаптиране на разработената методология към друг географски и индустриален контекст, като: фармацевтика, здравеопазване, туризъм, селско стопанство и др., след разглеждане на специфичните политики и регулации в тях.
- 7) Научните резултати от дисертацията са систематизирани и адаптирани към процеса на изучаване на критичните двигатели, които помагат при прилагането на етичното поведение и отговорност във веригата за доставка на храни.

В тази връзка трудът има несъмнен **приносен характер**.

Научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд могат да бъдат отнесени в две групи:

1. Допълнение към съществуваща теория или методология, което повишава нейната валидност или разширява полето на приложението ѝ;
2. Приложение на съществуваща теория или методология за решение, обяснение или анализ на конкретни социално-икономически проблеми или процеси с формулирани изводи и препоръки за управленската практика.

III. Препоръки и въпроси

Не познавам лично докторанта. Нямам критични бележки и въпроси. Препоръчам на Сами Ел Надаф и в бъдеще да продължи работата си по избраната тематика във връзка с дисертационния труд и разпространението на получените резултати. Направените препоръки не намаляват приносните моменти и достойнствата на дисертационния труд.

IV. Автореферат и публикации по труда

По темата на дисертационният труд авторът е представил 4 реални публикации в научни издания. Три от публикациите са в съавторство, а една е самостоятелна.

Авторефератът е разработен в обем от 50 страници и представя коректно структурата и съдържанието на труда, поставен е акцент върху най-важните моменти и изводи от изследванията и приложението на методологическата и концептуална рамка за прилагане на етични практики във веригата на доставки в Ливанската хранителна индустрия.

V. Заключение

Дисертационният труд и автореферата към него на Сами Джордж Ел Надаф отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ, правилника за прилагането му и минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление.

VI. Оценка на дисертационния труд

Отчитайки достойнствата на дисертационния труд, както и постигнатите научни и научно-приложни резултати, давам своята **положителна оценка и предлагам на многуважаемите членове на Научното жури** да присъдят на Сами Джордж Ел Надаф научната и образователна степен “доктор” по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление.

03.08.2022г.

Варна

Член на научното жури:

(Доц. Г. Петрова, д.и.)